

פרשת קורח ועדתו

שאלות מכוונות למידה:

1. מי הן הקבוצות הטוענות נגד משה?
2. מהן הטענות שמעלה כל קבוצה?
3. מהן השאיפות הסמויות של אותם אנשים?
4. כיצד מתמודד משה עם הטענות הללו?

מדוע דווקא כאן יש המערערים על מנהיגותו של משה רבינו?

רמב"ן [א]:

והנה ישראל בהיותם במדבר סיני לא אירע להם שום רעה, כי גם בדבר העגל שהיה החטא גדול ומפורסם היו המתים מועטים, ונצלו בתפלתו של משה שהתנפל עליהם ארבעים יום וארבעים לילה. והנה היו אוהבים אותו כנפשם ושומעים אליו, ואילו היה אדם מורד על משה בזמן ההוא היה העם סוקלים אותו, ולכן סבל קרח גדולת אהרן וסבלו הבכורים מעלת הלויים וכל מעשיו של משה.

אבל בבואם אל מדבר פארן ונשרפו באש תבערה ומתו בקברות התאוה רבים, וכאשר חטאו במרגלים לא התפלל משה עליהם ולא בטלה הגזרה מהם, ומתו נשיאי כל השבטים במגפה לפני ה', ונגזר על כל העם שיתמו במדבר ושם ימותו, **אז היתה נפש כל העם מרה** והיו אומרים בלבם כי יבואו להם בדברי משה תקלות, ואז מצא קרח מקום לחלוק על מעשיו וחשב כי ישמעו אליו העם

- מה הייתה הטענה כנגד משה?

" רב לכם כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה' "

רש"י [ג]:

" רב לכם - הרבה יותר מדאי לקחתם לעצמכם גדולה :

כלם קדושים - כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה: "

דרישת קורח לכאורה היא הדרישה לשיוויון- כיצד עשה זאת?

רש"י [א]:

מה עשה, עמד וכנס מאתים חמישים ראשי סנהדראות... והלבישן טליתות שכולן תכלת. באו ועמדו לפני משה. אמרו לו: טלית שכולה של תכלת חייבת בציצית או פטורה? אמר להם: חייבת. **התחילו לשחק עליו**, אפשר טלית של מין אחר, חוט אחד של תכלת פוטרה, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה?

הצרה דידקטית - מומלץ וחסר אחריות את המושגים *sen* ו*sen* וכי'?
הוא מסייג

הביטוי - "טלית שכולה תכלת" - מופיע אצל ר' אבהו - מומלץ לדבר על
שמעונו והיכן מתמשים בו.

- מדוע דווקא קורח חולק?

רש"י [א]:

"מה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור. אמר קרח: אחי אבא ארבעה היו, שנאמר 'ובני קהת' וגוי' (שמות ו, יח). עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השנייה, לא אני שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מינה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו"

- מיהו קורח, מדוע הוא חולק על משה?
- מדוע הצטרפו דווקא דתן, אבירם ו- 250 האנשים?

רש"י: "(א) עמד וכנס מאתים חמישים ראשי סנהדראות, רובן משבט ראובן שכיניו, והם אליצור בן שדיאור וחביריו וכיוצא בו, שנאמר 'נשיאי עדה קראי מועד'. **ודתן ואבירם** - בשביל שהיה שבט ראובן שרוי בחנייתם תימנה, שכן לקהת ובניו החונים תימנה, נשתתפו עם קרח במחלוקתו, **אוי לרשע אוי לשכנו**."

כיצד מגיב משה? "וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו:"

רש"י [ד]:

"**ויפל על פניו**. מפני המחלוקת, שכבר זה בידם סרחון רביעי,

חטאו בעגל: "ויחל משה"

במתאוננים: "ויתפלל משה",

במרגלים: "ויאמר משה אל ה' ושמעו מצרים,"

במחלוקתו של קרח נתרשלו ידיו.

משל לבן מלך שסרח על אביו ופייס עליו אוהבו, פעם ושתים ושלש, כשסרח רביעית נתרשלו ידי

האוהב ההוא, אמר: עד מתי אטריח על המלך שמא לא יקבל עוד ממני."

חזקוני [ד]: " וישמע משה שחשדוהו שנתכוין לשום השררה על אחיו. ויפל על פניו, נתבייש וכבש פניו בקרקע לתפלה. ושם נאמר לו מה שאמר לקרח

מה פרוש 'ויפול' על פי כל פרשן?	רש"י	חזקוני
כיצד ניתן להוכיח את הפירוש מן הכתובים		

• מהו מבחן המחטות?

• ומדוע נבחן דווקא הוא?

רש"י [ו]: "**זאת עשו קחו לכם מחטות** ... - היא הקטרת החביבה מכל הקרבנות וסם המוות נתון בתוכו שבו נשרפו נדב ואביהוא, לפיכך התרה בהם: "והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש", כבר הוא בקדושתו. וכי אין אנו יודעים שמי שיבחר הוא הקדוש? אלא אמר להם משה: הריני אומר לכם שלא תתחייבו, מי שיבחר בו יצא חי, וכולכם אובדים"

תגובת משה: "**לכן** אתה וְכָל עֲדֶתְךָ הַנֹּעֲדִים עַל ה' וְאַהֲרֹן מֶה הוּא כִּי תִלְיֵנוּ עָלֵינוּ"

רש"י

לכן - בשביל כך אתה וכל עדתך הנועדים אתך על ה', כי בשליחותו [של ה'] עשיתי לתת כהונה לאהרן, ולא לנו היא המחלוקת הזו.

ספורנו [יא]:

לכן אתה וכל עדתך הנועדים. אני אומר לכם - על ה'. דעו שאני משליך על ה' יהבי, שיתבע הוא עלבוני, ולא אתקומם אני עליכם כלל"

• מדוע פונה משה לדתן ואבירם?

• מה ניתן ללמוד מפנייתו?

• מהי דרישתם? ומדוע הם משתמשים דווקא ב"ארץ זבת חלב ודבש"?

מדרש לקח טוב: במדבר פרשת קרח דף קטו עמוד א:

כי תשתרר עלינו גם השתרר. אמרו לו **השתררתה** עלינו במצרים. **נשתררת** עלינו במדבר. במצרים מה הוא אומר (שמות ב) ויאמר לרשע למה תכה רעך ויאמר מי שמך לאיש **שר** ושופט עלינו

• האם משה מקבל את טענתם?

• כיצד ניתן לראות לפי המדרש מידה כנגד מידה בעונשם של עדת קורח?

"פתחו פיהם בירידה, לומר שאין להם **עלייה**, כשם שאמרו, כך מתו, **וירדו** הם וכל אשר להם חיים שאולה"